

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено
на засіданні кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 29.08.2023 р.)

в.о. завідувача кафедри Наталія ШЕГИНСЬКА

Силабус з навчальної дисципліни
«Соціальне моделювання та прогнозування»,
що викладається в межах ОПП «Управління у сфері соціального
забезпечення»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

Львів 2023

Назва курсу	Соціальне моделювання та прогнозування
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. проспект Свободи, 18, вул. Менцинського, 8, проспект В. Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 – Соціальна робота; 232 – Соціальне забезпечення
Викладачі курсу	Кліпкова Оксана Ігорівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом
Контактна інформація викладачів	oksana.klipkova@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/sotsialne-modeliuvannia-ta-prohnozuvannia
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціальне моделювання та прогнозування» є вибірковою дисципліною з спеціальності 232 – «Соціальне забезпечення» для освітньої-професійної програми Магістра, яка викладається в 2 (другому) семестрі в обсязі 4 (трьох) кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам освітнього процесу необхідні знання та вміння для визначення місця та призначення соціального моделювання та прогнозування в сучасному глобалізованому суспільстві; аналізувати специфіку соціальних процесів та оцінка можливостей їхнього моделювання та прогнозування; ознайомлення з основними концептуальними поняттями, теоріями та парадигмами у сфері соціальної прогностики; ознайомлення з основними методами соціального моделювання та методикою побудови соціальних прогнозів; визначення системи індикаторів та показників, що використовуються для побудови соціальних прогнозів та їх верифікації; висвітлення актуальних проблем прогнозного характеру в умовах сталого розвитку
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни є формування у студентів базових знань стосовно теорії та практики моделювання соціальних процесів, що базується на знанні базових принципів прогностики як науки та соціально-прогностичних дослідженнях у різних сферах суспільного життя
Література для вивчення дисципліни	Основна 1. Інвестиційний аналіз : навчальний посібник / І. Мойсеєнко, І. Ревак, Г. Миськів, Н. Чапляк. - Львів: ЛьвДУВС, 2019. - 276 с.

	<p>2. Управління проектами і фандрайзинг у сфері освіти: навчально-методичний посібник до курсу / авт.-упоряд. І.В.Єгорова. Івано-Франківськ, 2021. 140 с.</p> <p>3. Давиденко Н. М. Інвестування [Текст] : підручник / Н. М. Давиденко, Г. О. Скрипник ; НУБіП України. - Київ : Ямчинський О. В., 2021. - 460 с.</p> <p>4. Європейські стандарти бізнес-планування : навч. посібник / О. В. Димченко, О. О. Рудаченко, В. М. Прасол, О. Д. Панова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 143 с.</p> <p>Додаткова</p> <p>5. Данченко О.Б., Дзюба Т.В. Маркетингові дослідження у проєктах: навчальний посібник. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2021. 224 с.</p> <p>6. Чанишева Г. І. Соціальний діалог : навч.-метод. посібник / Г. І. Чанишева. – Одеса : Фенікс, 2021. – 81 с.</p> <p>7. Грицаєнко М. Інвестиції в соціальний капітал як інструмент реалізації соціальної відповідальності бізнесу. <i>Socially competent management of corporations in a behavioral economy</i> (2021): 187-188.</p> <p>8. Моніторинг соціально-економічних процесів: опорний конспект лекцій / уклад. О. І. Котикова. – Миколаїв : МНАУ, 2021. – 36 с</p> <p>9. Коваленко, Аліна Олександрівна. <i>Програмні засоби моніторингу соціально-економічного розвитку територій України в системі прийняття рішень</i>. BS thesis. КІІ імені Ігоря Сікорського, 2021.</p> <p>10. Моніторинг і оцінювання соціального впливу проєкту. Практичний посібник для виконавців проєктів Надзвичайної кредитної програми з відновлення України: https://cuti.cc/9NW1b</p> <p>11. Управління проєктами в міжмуніципальному співробітництві. Навчальнопрактичний посібник/ Толкованов В.В. – Київ, 2019. – 192 с.</p> <p>Інтернет-джерела</p> <p>1. Сайт Статистичної комісії Європейського Союзу (Євростату) статистики URL: http://ec.europa.eu/eurostat.</p> <p>2. Сайт Державної служби статистики URL: http://www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>3. Сайт Міністерства юстиції України URL: https://minjust.gov.ua/ua.</p> <p>4. Сайт Національного банку України URL: www.bank.gov.ua/</p> <p>5. Матеріали сайту Кабінету Міністрів України URL: http://www.kmu.gov.ua/.</p> <p>6. Матеріали Світового банку. URL: http://www.worldbank.org.ua. Інтернет-джерела (законодавство)</p> <p>7. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text</p> <p>8. Закон України «Про національну безпеку України», (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 31, ст.24), URL: https://cutt.ly/Ct5Fcca</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	48 годин аудиторних занять. З них 32 годин лекцій, 16 години практичних занять та 72 години самостійної роботи
Очікувані результати навчання	У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання : а) знати : загальні поняття та підходи до розуміння основних принципів соціального моделювання та прогнозування; сучасні методологічні та

	<p>методичні підходи до аналізу процесів прогнозного характеру в соціальній сфері; особливості застосування прикладних методів та соціальних технологій в системі соціоінженерної діяльності; критерії, показники та соціальні індикатори щодо реалізації сучасних досліджень прогнозного спрямування; пріоритети та специфіку впровадження соціальних змін.</p> <p>б) вміти: збирати й аналізувати інформацію прогнозного характеру; оцінювати пізнавальні можливості та межі соціального моделювання та прогнозування; використовувати соціально-інформаційні показники та індикатори для побудови соціальних моделей прогнозного характеру; здійснювати контроль якості соціальних прогнозів на практиці.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами.</p> <p>Спеціальні компетентності: СК2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення. СК8. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги малозахисених категорій населення.</p> <p>Програмні результати навчання: ПРН 5. Проектувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ. ПРН 13. Аналізувати ефективність реалізації соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах напряму діяльності.</p>
Ключові слова	Моделювання соціальних процесів, прогнозування соціальних процесів, соціальні проекти, соціальні зміни
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<u>Див. схему курсу</u>
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Технології соціального захисту та забезпечення
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, моделювання, виконання письмових завдань.
Необхідне обладнання	Комп'ютери, мультимедійні пристрої
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> -активність на практичному занятті: 70 % остаточної оцінки – 70 балів; -підготовка есе на задану тему: 15 % остаточної оцінки – 15 балів.

	<p>-Підготовка доповідей та презентаційних матеріалів - 15 % остаточної оцінки – 15 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, конспект доповіді ...).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять та активність у аудиторії є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на за виконання письмових робіт, виступах із промовами, участі у дебатах та ін. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання для виконання письмових робіт</p>	<p>Питання для опрацювання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і призначення соціального прогнозування. 2. Поняття прогнозу, прогнозування, інформаційного масиву, фону і горизонту прогнозування, матриці синтезу, сценарію прогнозу. 3. Основні методологічні принципи аналізу об'єкта прогнозування. 4. Принципи системності, природної специфічності, аналогічності, оптимізації опису об'єкта прогнозування і особливості їх застосування. 5. Предметне поле соціального прогнозування. 6. Функції соціального прогнозування. 7. Прогностика і футурологія: спільне і особливості. 8. Доповіді Римського Клубу: історична ретроспектива. 9. Загальна характеристика рівнів соціального прогнозування. 10. Типологія соціальних прогнозів. 11. Основні закони соціального прогнозування 12. Особливості застосування моделювання у соціальному прогнозуванні 13. Суть експертного опитування і сфера його застосування в соціальному прогнозуванні.

	<p>14. Моделювання і прогнозування соціальних потреб.</p> <p>15. Людина в системі соціальної організації і проблеми моделювання організаційної поведінки.</p> <p>16. Принципи організації соціального управління.</p> <p>17. Управління людськими ресурсами і соціальне прогнозування.</p> <p>18. Методи збору та аналізу соціальної інформації в управлінні.</p> <p>19. Використання прогнозів у соціальному управлінні.</p> <p>20. Прогнозування в соціоінженерній та бізнесовій діяльності.</p> <p>21. Прогрес людської цивілізації і проблеми виживання. Науково-технічна революція і психологія людини. Проблема збереження й розвитку людської культури, її уніфікація.</p> <p>22. Національно-етнічні, міждержавні відносини і майбутнє людства. Проблеми роззброєння і шляхи подолання збройних конфліктів.</p> <p>23. Атомна енергетика і альтернативні джерела енергії.</p> <p>24. Міграція як глобальна соціальна проблема.</p> <p>25. Демографічна проблема сучасного суспільства і старіння населення.</p> <p>26. Соціальне прогнозування і глобалістика.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж день	Теми	Форма заняття	Література	Завдання	Термін виконання
1,2	Тема 1. Концептуальні аспекти математичного програмування економіки	4 год. л. / 2 год. пр. / 10 год. с.р	[1; 2; 3; 6]	Доповіді, тестовий контроль	День заняття
3,4	Тема 2. Загальна характеристика прогнозування соціальних процесів	4 год. л. / 2 год. пр. / 10 год. с.р	[1; 2; 3; 4]	Доповіді, тестовий контроль	День заняття
5,6	Тема 3. Методологічні та методичні основи соціального прогнозування	4 год. л. / 2 год. пр./ 10 год. с.р	[1; 2; 3; 5]	Доповіді, розв'язання задач	День заняття
7,8	Тема 4. Моделювання соціальних процесів	4 год. л. / 2 год. пр. / 16 год. с.р	[1; 2; 3; 5]	Доповіді, ситуаційні завдання, розв'язання задач	День заняття
9,10	Тема 5. Експертні оцінки в моделюванні та соціальному прогнозуванні	4 год. л. / 2 год. пр / 12 год. с.р	[1; 2; 3; 8]	Доповіді, ситуаційні завдання, розв'язання задач	День заняття
11,1 2	Тема 6. Прикладні аспекти моделювання та прогнозування соціальних процесів	4 год. л. / 2 год. пр. / 5 год. с.р	[1; 2; 3]	Доповіді, розв'язання задач	День заняття
13,1 4	Тема 7. Аналіз та управління ризиком у соціальному моделюванні	4 год. л. / 2 год. пр. / 5 год. с.р	[1; 2; 4; 5]	Доповіді, ситуаційні завдання,	День заняття

				розв'язання задач	
15,16	Тема 8. Людина та її майбутнє	4 год. л. / 2 год. пр. / 4 год. с.р	[1; 2; 3]	Доповіді, есе, ситуаційні завдання, розв'язання задач	День заняття

**Доцент кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом**

Оксана КЛІШКОВА